

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 26. august 2021

Sag BS-51061/2020-HJR

Taster Wine A/S
(advokat Jesper Windahl)

mod

WHT-Spedition A/S
(advokat Jan Presfeldt)

Adciteret af WHT-Spedition A/S:

DHL Express (Denmark) A/S
(advokat Harald Søndergaard)

og

Bon Trans S.R.L.
(advokat Kristian Schaap)

I tidligere instanser er truffet afgørelse af Sø- og Handelsretten den 17. april 2020 (BS-1519/2016-SHR) og af Østre Landsrets 24. afdeling den 15. oktober 2020 (BS-29376/2020-OLR).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Lars Hjortnæs, Jan Schans Christensen og Lars Apostoli.

Påstande

Kærende, Taster Wine A/S, har nedlagt påstand om, at skønserklæringen skal indgå i sagen.

Indkærede, WHT-Spedition A/S, har påstået stadfæstelse af landsrettens kendelse.

Sagsfremstilling

Hovedsagen angår en transportskade på et parti vin omfattende 15.600 flasker indkøbt af Taster Wine A/S. WHT-Spedition var ansvarlig for transporten af vinen fra forhandleren i Frankrig til Taster Wine i Danmark.

Taster Wine har ophævet købet af vinen over for leverandøren i Frankrig, idet vinen ikke blev leveret med de mellem parterne aftalte certifikater, og Taster Wine skal som følge heraf tilbagelevere det købte, men er ikke i stand til dette som følge af transportskaden. Taster Wine har på denne baggrund rejst erstatningskrav imod WHT-Spedition A/S.

Med henblik på at godtgøre tabet som følge af transportskaden begærede Taster Wine syn- og skøn og foreslog, at der blev rettet henvendelse til Vin og Spiritus Organisationen i Danmark med anmodning om, at organisationen bragte en skønsmand i forslag.

Den 11. juni 2019 afholdtes telefonretsmøde, hvor WHT-Spedition protesterede imod syn- og skøn. Sø- og Handelsretten traf på mødet beslutning om, at syn- og skøn skulle gennemføres. Af retsbogen fremgår bl.a.:

”Retten bestemte, at der skal afholdes syn og skøn i overensstemmelse med anmodningen fra Taster Wine.

Advokat Harald Søndergaard oplyste, at han på vegne af DHL Express ønsker at stille et supplerende spørgsmål. Spørgsmålet vil blive uploadet på sagsportalen inden for 1 uge.

Der var enighed om at anmode Vin- og Spiritusorganisationen i Danmark om at foreslå en skønsmand. Advokat Jesper Windahl udarbejder snarest et udkast til en fælles henvendelse herom.

Sagen udsat på endelige skønsspørgsmål og parternes enighed om skønsmand til den 12. august 2019.”

De spørgsmål, der skulle stilles til skønsmanden, blev fremsendt til retten i et revideret spørgetema af 17. juni 2019. Af skønstemaet fremgår følgende spørgsmål:

”Spørgsmål:

1. Skønsmanden bedes vurdere, hvad værdien af den beskadigede vin udgjorde ved et salg på det danske marked, da den blev overtaget til transport i Frankrig i april 2015.
2. Skønsmanden bedes vurdere, hvad værdien af den beskadigede vin udgjorde ved et salg på det franske marked, da den blev overtaget til transport i Frankrig i april 2015.
3. Skønsmanden bedes vurdere, hvor meget vinen er forringet i værdi som følge af transportskaden baseret på, at 2.199 flasker er gået helt tabt, og at emballage på andre flasker samt etiket er enten beskadiget eller ødelagt som beskrevet i bilag 4."

Af Sø- og Handelsrettens retsbog af 25. oktober 2019 fremgår om valg af skønsmand bl.a.:

"Der foreligger endeligt skønstema ..., og parterne er enige om, at man ønsker A udpeget som skønsmand."

Sø- og Handelsretten udpegede ved retsbog af 15. november 2019 A som skønsmand, og udsatte sagen til den 15. december 2019 på, at skønsmanden indleverede skønserklæring. Af retsbogen fremgår bl.a.:

"Skønsmanden skal aftale tid og sted for skønnet med parterne og skal orientere retten snarest muligt, hvis fristen for skønserklæring ikke kan overholdes."

Taster Wine anmodede den 4. december 2019 skønsmanden om at oplyse, hvornår han forventede, at besvarelse ville foreligge. I mail af 4. december 2019 oplyste skønsmanden til alle sagens parter bl.a.:

"Vinene bliver smagt i aften og på fredag forventer jeg at være færdig med svar på spørgsmålene."

Skønsmanden publicerede den 6. december 2019 sin skønsrapport med fotodokumentation på sagsportalen, og den 7. december 2019 publicerede han en opdateret skønsrapport. Af skønsrapporten fremgår, at besigtigelsen af vinen foregik i kælderen hos Taster Wine den 28. november 2019.

Ved retsbog af 16. januar 2020 godkendte Sø- og Handelsretten skønsmandens honorar.

Den 29. januar 2020 fremsatte adciterede Bon Trans S.R.L. indsigelse imod skønshandlingerne. Af indsigelsen fremgår bl.a.:

”Undertegnede og de øvrige partsrepræsentanter blev pr. e-mail den 4. december klokken 15.36 orientere[t] om, at skønsmanden den samme aften ville smage på vinene. E-mailen er vedlagt. Det fremgik ikke af e-mailen, at smagningen ville foregå hos sagsøger. Hvordan smagningen konkret foregik, er ikke Bon Trans S.R.L. bekendt.

...

Den mulige interessekonflikt i relationen mellem Taster Wine og den udmeldte skønsmand er noteret af parterne forinden udmeldelsen. Da der ikke lod til at være mulighed for at finde en alternativ skønsmand, og da skønsmanden selv anså sig som egnet til at besvare spørgsmålene på objektivt grundlag, kunne parterne dog tiltræde at forslå A som skønsmand. Denne protest er ikke rettet mod den udmeldte skønsmands relation til sagsøger i sig selv, men derimod den måde, skønsmanden har håndteret sagen på efter sin udmeldelse.”

Sø- og Handelsretten besluttede ved kendelse af 17. april 2020, at skønserklæringen skulle udgå af sagen, og udsatte sagen på, at Taster Wine fremkom med parternes fælles forslag til ny skønsmand. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Skønsmanden skal efter retsplejelovens § 203, stk. 1, underrette parterne om tid og sted for skønforretningen, hvilket tillige fremgår af den retsbog, hvor skønsmanden blev udpeget. Dette er ubestridt ikke sket, idet skønsmanden har besigtiget vinen hos Taster Wine uden at underrette de øvrige parter herom, og der var derfor alene tre repræsentanter fra Taster Wine til stede. Der er herved opstået en sådan risiko for, at skønsmanden kan være blevet påvirket af Taster Wine, at det sår tvivl om skønsmandens habilitet. Skønserklæringen må derfor udgå af sagen, og nyt syn og skøn foretages ved en anden skønsmand.”

Østre Landsret stadfæstede ved kendelse af 15. oktober 2020 Sø- og Handelsrettens kendelse. Af landsrettens kendelse fremgår bl.a.:

”Landsretten finder, at parterne ikke har givet afkald på at få underretning om sted og tidspunkt for skønforretningen, og at skønsmand As mail af 4. december 2019 ikke kan sidestilles med en sådan underretning.

Der er endvidere i skønserklæringen foretaget en vurdering af bl.a. opbevaringen af vinen hos Taster Wine. Skønstemået ses ikke at indeholde spørgsmål herom, og skønsmandens vurdering er baseret på oplysninger, som er tilvejebragt, mens alene personer med tilknytning til Taster Wine var til stede, og som Wht-Spedition og de adciterede ikke har haft mulighed for at gøre sig bekendt med eller udtale sig om.

På denne baggrund og af de grunde, der er anført af Sø- og Handelsretten, tiltræder landsretten, at der er grundlag for at rejse en tvivl om skønsmandens fuldstændige upartiskhed.

Herefter og da det, der i øvrigt er anført af Taster Wine, ikke kan føre til et andet resultat, stadfæster landsretten Sø- og Handelsrettens kendelse om, at der skal udmeldes ny skønsmand, og at skønserklæringen skal udgå af sagen.”

Anbringender

Taster Wine A/S har anført navnlig, at skønsmanden ikke kan anses at være inhabil med henvisning til, at han med et kort varsel orienterede parterne om, at han ville foretage smagning af vinen. Undladelsen af at orientere om besigtigelsen med et længere varsel indebærer ikke, at skønsmanden er inhabil.

Det forhold, at skønsmanden har besigtiget vinen uden at repræsentanter for WHT-Spedition var til stede indebærer ikke, at skønsmanden er inhabil. Inhabilitet indtræder ikke som følge af, at der måtte være begået en formel fejl af skønsmanden i forbindelse med indkaldelsen til en skønforretning. Alene væsentlige fejl i særlige tilfælde vil kunne medføre inhabilitet.

Skønsmanden vil kunne foretage en ny besigtigelse af vinen sammen med parterne og baseret herpå afgive en tillægsskønsrapport og besvare eventuelle supplerende spørgsmål.

Den omstændighed, at der har fundet en kort samtale sted mellem en person fra Taster Wine og skønsmanden, der ikke har omfattet skønstemaets spørgsmål, kan ikke føre til inhabilitet. WHT-Spedition har modsat sig, at skønsmanden blev givet mulighed for at udtale sig i sagen.

Det forhold, at der i skønserklæringen er foretaget en vurdering af bl.a. opbevaringen af vinen hos Taster Wine, kan ikke føre til, at skønsmanden er inhabil. Skønsmanden er i skønstemaet anmodet om at vurdere, hvor meget vinen er forringet i værdi som følge af transportskaden baseret på, at nogle flasker er gået helt tabt, og at emballage på andre flasker samt etiket enten er beskadiget eller ødelagt. Oplysning om, at vinen er blevet forringet i værdi som følge af den lange tid, der efterfølgende er gået, er udtryk for skønsmandens påpegning af, at den i skønrapporten oplyste restværdi, som vinen havde efter transportskaden, ikke længere kan realiseres som følge af den lange tid, der er medgået efter transportskaden. Der er tale om en ”serviceoplysning”, idet skønsmanden har anset det for relevant at oplyse, at en del af vinen ikke længere kan sælges og indbringe de beløb, som han i skønrapporten har oplyst, at vinen havde efter transportskaden. Det er i øvrigt ikke en oplysning, der har betydning for den verserende retssag, og hverken Taster Wine eller WHT-Spedition har gjort

gældende, at det har nogen betydning for sagen, hvordan vinen efter transport-skaden har været opbevaret hos Taster Wine. Der er derfor ikke nogen anledning til, at sagens parter skulle udtale sig om, hvordan vinen har været opbevaret efter transportskaden. Østre Landsret har således tillagt en praktisk oplysning i skønsrapporten en betydning, der efter sagens problemstilling og parternes procesførelse ikke er anledning til at tillægge betydning.

WHT-Spedition har ikke anført, hvilken betydning vinen opbevaring siden 2015 skulle have og hvorfor, og skønsmandens bemærkning om opbevaringsforholdene efter transportskaden kan således ikke gøre skønsmanden inhabil.

Bemærkningen om opbevaringsforholdene kan udgå af skønsmandens besvarelse, og der kan helt bortses fra denne del af bevarelsen, således at skønsrapporten i øvrigt indgår i sagen uden det pågældende afsnit.

Skønserklæringen er baseret på en forudsætning om, at vinpartiet indeholder den vin, som var aftalt mellem Taster Wine og den franske vinleverandør, og som fremgår af vinetiketterne, hvilket er i overensstemmelse med, at WHT-Spedition ikke har ønsket at stille spørgsmål til skønsmanden herom og således ikke i forbindelse med bevisoptagelsen har fundet anledning til at søge at tilvejebringe bevis for synspunktet om, at vinen ikke skulle være ægte. Skønsmanden kan ikke anses for at være inhabil, fordi han har besvaret spørgsmål, som ikke er rejst i skønstemaet. WHT-Spedition kan stille supplerende spørgsmål til skønsmanden om ægtheden.

En indsigelse om efterfølgende opstået inhabilitet må ligesom indsigelser om oprindelig habilitet skulle fremsættes straks og uden unødigt ophold. Habilitetsindsigelsen blev imidlertid først fremsat næsten 8 uger efter, at skønsrapporten var afgivet og indlagt på sagsportalen, og således 8 uger efter, at WHT-Spedition var blevet bekendt med de omstændigheder, der begrunder indsigelsen. Hverken skønsmandens mail af 4. december 2019 om, at han ville smage vinen samme aften, eller Sø- og Handelsrettens retsbøger af 15. november 2019 og 16. januar 2020 gav WHT-Spedition anledning til indsigelser. WHT-Spedition bør ikke have mulighed for at "spekulere" i, om en habilitetsindsigelse skal fremsættes, og der er ingen begrundelse for, at indsigelsen først blev fremsat den 29. januar 2020.

WHT-Spedition A/S har anført navnlig, at skønsmanden har tilsidesat grundlæggende regler og principper for gennemførelse af syn og skøn, herunder princippet om kontradiktion, lige behandling, alle parter ret til at deltage i skønforretningen og til at ytre sig om relevante faktiske eller faglige forhold, de øvrige parter faktiske eller faglige oplysninger, skønsmandens påtænkte undersøgelser, skønsmandens valg af repræsentative vareprøver samt alle parter ret til at overvære og kontrollere skønsmandens undersøgelser.

Skønsmanden har tilsidesat grundlæggende regler og principper for gennemførelse af syn og skøn ved i skønserklæringen – enten på foranledning af rekvirentens repræsentanter eller af egen drift – at fremkomme med sin faglige vurdering af rekvirentens faktiske opbevaring af vinen siden 2015 på trods af, at der i skønstemaet ikke var stillet spørgsmål herom.

Formålet med at blive indkaldt til og deltage i skønsforretningen er at sikre, at syn og skøn som rettens væsentlige tekniske bevismiddel er tilvejebragt og gennemført på et uvildigt og betryggende grundlag med lige adgang for alle parter til at deltage og ytre sig og dermed undgå risikoen for en ensidig og usaglig påvirkning af skønsmanden samt inddragelse af forudsætninger, som parterne ikke er enige om.

Skønsmanden må have orienteret Taster Wine om skønsforretningen for at kunne gennemføre denne hos Taster Wine, og det er ubestridt, at Taster Wine deltog med tre repræsentanter fra ledelsen.

Forholdene er både hver især og tilsammen egnet til at skabe begrundet tvivl om skønsmandens fuldstændige upartiskhed, neutralitet og objektivitet, og om skønserklæringen er afgivet på betryggende grundlag og uden en ensidig og utilbørlig påvirkning fra rekvirentens side og uden skønsmandens usaglige hensyntagen til rekvirentens oplysninger, synspunkter og forudsætninger. Her til kommer, at de væsentlige mangler ved det gennemførte syn og skøn ikke var undskyldelige for hverken rekvirenten eller skønsmanden.

Skønsmanden burde ikke have foretaget faglige vurderinger om forhold, der ikke var stillet spørgsmål om, og som forudsætter faktiske oplysninger fra rekvirenten eller egne forudsætninger, som parterne ikke er enige om, og som ikke på forhånd har været forelagt for indkærede og de øvrige parter. Skønsmandens udtalelse om opbevaringen af vinen kan have afgørende betydning for sagen, herunder for vinens værdi og salgbarhed.

Skønserklæringen er baseret på en forudsætning om, at vinpartiet faktisk indeholder den vin, som var aftalt mellem Taster Wine og den franske vinleverandør, og som fremgår af vinetiketterne. Et af sagens hovedspørgsmål er imidlertid, om vinen overhovedet svarer til det, som Taster Wine har købt, hvilket er foranlediget af, at Taster Wine – uafhængigt af trafikuheldet og de fysiske skader på dele af vinpartiet, i henhold til en fransk dom – med rette har hævet aftalen med den franske vinleverandør som følge af manglende certificering af vinen ægthed med den virkning, at Taster Wine er blevet frigjort for betaling af købesummen, og at den franske vinleverandør – efter en sigtelse for bedrageri blandt andet i relation til det konkrete vinparti, som Taster Wine købte – er blevet erklæret konkurs. WHT-Spedition har dermed implicit bestridt, at skønsmandens vurdering af vinen og den skønnede værdiforringelse er korrekt, idet WHT-Spedition – med Sø- og Handelsrettens og landsrettens beslutning om, at

skønserklæringen skal udgå af sagen – ikke har fundet anledning til at kommentere skønserklæringen.

De væsentlige mangler vil ikke kunne afhjælpes ved gennemførelse af en fornyet skønsforretning med samme skønsmand og deltagelse af samtlige parter i sagen, da det fremstår usandsynligt, at skønsmanden vil fragå de faglige vurderinger, som han har foretaget i den foreliggende skønserklæring.

Der er ikke hjemmel til at antage, at indsigelsen skulle være fortabt som følge af passivitet.

En eventuel inddragelse af skønserklæringen i sagen vil under alle omstændigheder næppe have nogen betydning, henset til de anbringender, der er gjort gældende om blandt andet manglende adkomst, søgsmålsinteresse eller retlig interesse, manglende dokumentation for og begrundet tvivl om vinens ægthed samt manglende dokumentation for et erstatningsrelevant tab.

DHL Express (Denmark) A/S har som adciteret tilsluttet sig det af WHT-Spedition anførte, og supplerende anført, at det må anses for en skærpende omstændighed, at der består en relation mellem skønsmanden og Taster Wines direktør, hvilket yderligere underbygger risikoen for, at relevante oplysninger kan være afgivet af Taster Wines repræsentanter til skønsmanden uden de øvrige parters deltagelse.

Bon Trans S.R.L. har som adciteret også tilsluttet sig det af WHT-Spedition anførte.

Højesterets begrundelse og resultat

Skønsmand As mail af 4. december 2019 blev sendt til parterne efter, at skønsmanden ved besigtigelse af vinen den 28. november 2019 hos Taster Wine A/S havde gennemført skønsforretningen, og mailen kan allerede af den grund ikke betragtes som underretning om sted og tidspunkt for skønsforretningen. Herefter, og i øvrigt af de grunde, som landsretten har anført, stadfæster Højesteret landsrettens kendelse.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

I kæremsømskostninger skal Taster Wine A/S til WHT-Spedition A/S betale 5.000 kr.